

К. О. Мудрицька, доктор філософії 081 «Право», доцент, доцент кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права член-кореспондент Академії адміністративно-правових наук ORCID ID: 0000-0003-3759-8897

І. О. Биков, кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права, член-кореспондент Академії адміністративно-правових наук, адвокат ORCID ID: 0000-0001-8206-2202

О. П. Махмурова-Дишлюк, доктор юридичних наук, старший дослідник, професор кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права ORCID ID: 0000-0002-0969-8797

Р. Б. Шишка, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права ORCID ID: 0000-0002-0532-1909

А. А. Лазарєв, кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права, заслужений юрист України ORCID ID: 0009-0006-2200-0425

СТАНОВЛЕННЯ ТА ГАРМОНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АВТОРСЬКИХ ПРАВ НА МУЗИЧНІ ТВОРИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ І УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР

У статті здійснено комплексне дослідження становлення та розвитку системи охорони і захисту авторських прав на музичні твори в законодавствах країн Західної Європи та України з урахуванням історико-правових, інституційних і доктринальних аспектів. Автором проаналізовано основні етапи формування нормативно-правової бази у сфері авторського права на Заході, починаючи від прийняття перших актів у сфері інтелектуальної власності до сучасних міжнародно-правових стандартів, закріплених у Бернській конвенції про охорону літературних і художніх творів, Угоді ТРІПС та Договорах Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ). Особливу увагу приділено порівняльно-правовому аналізу механізмів охорони авторських прав, системам колективного управління та судовим практикам у провідних державах Європи. На підставі проведеного аналізу автор доводить, що українська система охорони авторських прав на музичні твори є невід'ємною частиною європейського правового простору та перебуває на етапі гармонізації з нормами права Європейського Союзу. Висвітлено особливості національного законодавства України у контексті імплементації міжнародних зобов'язань, зокрема приєднання до Бернської конвенції (1995 р.), Угоди ТРІПС та реалізації положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2014 р.). Автор підкреслює взаємозв'язок між західною традицією правового регулювання авторських прав і сучасним українським підходом, який передбачає побудову ефективного механізму правового захисту результатів творчої діяльності відповідно до міжнародних стандартів. Особливо розглянуто проблеми правозастосування в Україні, зокрема питання доказування порушення

авторських прав, ефективності діяльності організацій колективного управління, а також адаптації законодавства до викликів цифрової епохи. Наукове значення дослідження полягає у виявленні спільних рис та відмінностей між західною та українською моделями правового регулювання, а практичне – у визначенні напрямів подальшої євроінтеграційної модернізації національної системи охорони авторських прав.

Ключові слова: авторське право, виконавці, музичний твір, творча діяльність, інтелектуальна власність, правова охорона, суміжні права, суб'єкти прав, колективне управління, майнові права, міжнародне право, гармонізація законодавства, Україна, Європейський Союз.

K. O. Mudrytska, I. O. Bykov, O. P. Makhmurova-Dyshliuk, R. B. Shyshka, A. A. Lazariev. Formation and harmonization of the system of legal protection of copyrights for musical works: European and Ukrainian dimensions

The article presents a comprehensive study of the formation and development of the system of protection and enforcement of copyright in musical works within the legal frameworks of Western European countries and Ukraine, taking into account historical, institutional, and doctrinal dimensions. The author analyzes the main stages in the evolution of the legal foundations of copyright in the West, from the adoption of the first acts in the field of intellectual property to the establishment of contemporary international legal standards embodied in the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, the TRIPS Agreement, and the WIPO Copyright Treaties. Particular attention is given to the comparative legal analysis of copyright protection mechanisms, systems of collective rights management, and judicial practices in leading European jurisdictions. Based on the conducted analysis, the author argues that the Ukrainian system of copyright protection for musical works constitutes an integral part of the European legal space and is currently undergoing harmonization with the legal norms of the European Union. The article highlights the specific features of Ukraine's national legislation in the context of implementing international obligations, including its accession to the Berne Convention (1995), the TRIPS Agreement, and the implementation of the provisions of the EU-Ukraine Association Agreement (2014). The author emphasizes the interrelation between the Western legal tradition of copyright regulation and the modern Ukrainian approach, which aims to establish an effective mechanism for the legal protection of creative works in accordance with international standards. The article further explores key challenges in the application of copyright law in Ukraine, including the issues of evidence in copyright infringement cases, the efficiency of collective management organizations, and the adaptation of legislation to the challenges of the digital era. The scientific significance of the research lies in identifying common features and distinctions between Western and Ukrainian models of legal regulation, while its practical relevance consists in outlining the directions for further European integration and modernization of Ukraine's national system of copyright protection.

Key words: copyright, performers, musical work, creative activity, intellectual property, legal protection, related rights, right holders, collective management, property rights, international law, legislative harmonization, Ukraine, European Union.

Вступ. Інститут авторського права, зокрема у сфері музичних творів, становить одну з найдинамічніших і водночас найскладніших галузей сучасного правового регулювання, що поєднує у собі елементи приватного, публічного та міжнародного права. Його розвиток є результатом тривалого історико-правового процесу, у межах якого відбувалася еволюція уявлень про сутність творчості, природу інтелектуальної власності та межі втручання держави у сферу духовного виробництва. Від первісних форм морального визнання авторства до комплексної системи правового захисту, закріпленої у міжнародних конвенціях і національних законодавствах, авторське право на музику пройшло шлях від етичного до правового феномену, від традиційного до цифрового виміру.

У сучасних умовах авторське право на музичні твори постає як складна правова конструкція, що поєднує особисті немайнові та майнові аспекти творчості, охоплює питання суміжних прав, колективного управління, цифрового розповсюдження контенту та транснаціонального правозастосування. Його наукове осмислення потребує системного підходу, який враховує як історико-правові передумови, так і сучасні технологічні трансформації у сфері створення та використання музики. Особливу роль у цьому контексті відіграють міжнародно-правові стандарти – Бернська, Женевська та Римська конвенції, Угода ТРІПС і Директива (ЄС) 2019/790 (DSM Directive), – які визначають концептуальні рамки функціонування авторського права у глобальному цифровому середовищі.

Для України дослідження інституту авторського права на музичні твори має не лише теоретичне, а й прикладне значення. У контексті євроінтеграційних процесів держава послідовно гармонізує національне законодавство з *acquis communautaire* Європейського Союзу, імплементуючи ключові положення міжнародних актів і формуючи власну доктрину авторського права. Разом із тим, національна правова система стикається з низкою викликів – від недосконалості правозастосовної практики до потреби у цифровізації управління правами та зміцненні інституційної спроможності органів, відповідальних за охорону інтелектуальної власності. Саме тому аналіз становлення, еволюції та сучасного стану авторського права на музичні твори в Україні є важливою передумовою для формування цілісної, ефективної та європейсько орієнтованої системи захисту творчих прав.

Огляд останніх досліджень. Ключовий внесок у розроблення теоретичних засад авторського права належить таким науковцям, як Jane C. Ginsburg, Lionel Bently, Daniel J. Gervais, Jessica Litman, Peter Jaszi, Christophe Geiger, Ronan Deazley, Bernd Justin Jütte, Andrés Guadamuz, Rebecca Tushnet, Pamela Samuelson, James Grimmelmann, Е. Абасова, А. Бережна, А. Гордеюк, Ю. Степанець, Т. Музика, Ю. Погорельський які

у своїх працях формують сучасну доктрину правової природи творчості, оригінальності та меж охорони інтелектуальної власності. Їхні дослідження сприяли формуванню міждисциплінарного підходу до розуміння творчого процесу як об'єкта правового регулювання.

Метою статті встановлення проблем правозастосування у сфері охорони музичних творів в Україні, аналіз ефективності чинних механізмів реалізації авторських прав у контексті європейських інтеграційних процесів, а також обґрунтування напрямів гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу.

Виклад основних положень. Інститут авторського права, зокрема на музичні твори, пройшов складний шлях історичної еволюції, що відображає поступове усвідомлення цінності інтелектуальної праці як самостійного об'єкта правового регулювання.

Початкові уявлення про необхідність захисту творчих результатів сягають античності, де, наприклад, у Стародавній Греції існувала етична заборона на привласнення чужого твору – хоч і не у формі нормативного акта, але як елемент звичаєвої культури. Тоді як у середньовіччі домінувала теоцентрична концепція, за якої всі результати мистецької діяльності вважалися даром Божим, а не індивідуальним здобутком. Автор у цей період не мав правового статусу творця, а музика, як і інші форми мистецтва, належала громаді або церкві.

Певною формою заохочення творчості виступали «привілеї» – індивідуальні акти монаршої влади, які дозволяли створення або відтворення певного твору. Вони, однак, не становили кодифікованої системи, а мали суто дозвільний, а отже, адміністративний характер.

Становлення правового інституту авторства у сучасному розумінні почалося у добу Просвітництва. У XVIII столітті формується концепція інтелектуальної власності як результату індивідуальної духовної діяльності, що підлягає охороні на рівні закону. Символічною відправною точкою цього процесу став Статут королеви Анни (1710 р., Велика Британія), який уперше законодавчо закріпив за автором виключне право на публікацію та розповсюдження його творів. Цим актом запроваджувався термін дії авторського права – 14 років з можливістю продовження, а також уперше вжито поняття *copyright* у його сучасному змісті – як охорону права автора на копіювання, відтворення та публікацію твору [1].

Подальший розвиток ідей авторського права відбувався у Франції під впливом революційних принципів свободи творчості. Декрети 1791 та 1793 років закріпили невід'ємний зв'язок автора з його твором і визнали за ним виключні права на час життя та п'ятирічний строк після смерті [2, 3]. Вперше у законодавстві було чітко визначено об'єкти охорони – від літератури до музичних і драматичних творів. Ці норми стали основою подальшого правового розвитку у континентальній Європі.

Паралельно з європейським розвитком авторське право отримало визнання у Сполучених Штатах Америки. Закон 1783 року «Про підтримку розвитку літературної творчості та заохочення авторів» започаткував централізовану систему охорони авторських прав, яку згодом було вдосконалено у редакції 1909 року – з розширенням переліку об'єктів на музичні й музично-драматичні твори та запровадженням реальних механізмів судового захисту авторів [4].

На початкових етапах розвитку правового регулювання інтелектуальна власність не мала визначених державних меж. Авторські права не залежали від юрисдикції конкретної країни, що зумовило об'єктивну необхідність створення міжнародних механізмів координації національних законодавств. Саме тому у другій половині XIX століття розпочався процес формування системи міжнародного права інтелектуальної власності, спрямованої на уніфікацію основних принципів охорони творчих результатів.

Першим вагомим документом у цій сфері стала Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів, ухвалена 1886 року [5]. Так, «інститут авторського права є найбільш інтернаціональним із усіх правових інститутів, оскільки втілює у собі спільні принципи, притаманні законодавствам різних країн». Бернська конвенція визначила поняття «літературних і художніх творів» у найширшому сенсі, включаючи твори науки, мистецтва та, зокрема, музики – незалежно від форми та способу їх вираження.

Отже, Конвенція закріпила принцип національного режиму – твори, створені громадянином будь-якої держави-учасниці, підлягають охороні в усіх інших країнах Союзу на тих самих умовах, що й твори національних авторів. При цьому документ уперше встановив мінімальні строки охорони – протягом життя автора і 50 років після його смерті, а також визначив особливості правового режиму для анонімних і псевдонімних творів.

Попри певні недоліки – зокрема, право країн Союзу обмежувати охорону для авторів із держав, які не забезпечують взаємного захисту, – Бернська конвенція заклала фундамент сучасної системи міжнародного авторського права. Її термінологія, принципи та структура стали зразком для подальших міжнародних договорів.

Наступним кроком стала Женевська конвенція з авторського права (1952 р.) [6], покликана розширити коло держав-учасниць і забезпечити охорону прав авторів у глобальному масштабі. Вона запровадила уніфіковані правила щодо дотримання формальностей (реєстрації, депонування, маркування творів) і встановила єдиний знак охорони © як міжнародний символ авторського права. Цей акт відіграв значну роль у зміцненні правового статусу музичних творів як об'єктів інтелектуальної власності.

Подальший розвиток міжнародного регулювання відбувся із прийняттям Римської конвенції 1961 року про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення[7]. Вона відреагувала на технологічні зміни – розвиток кіно, радіо та звукозапису – і вперше закріпила терміни «виконавець», «фонограма» та «відтворення». Римська конвенція започаткувала систему суміжних прав, що охоплює не лише авторів, а й інших учасників процесу створення та розповсюдження музичного контенту.

У сукупності Бернська, Женевська та Римська конвенції створили глобальний правовий каркас охорони авторських прав, який визначає сучасну архітектуру міжнародного законодавства у сфері інтелектуальної власності.

В свою чергу Україна, відновивши державність, послідовно інтегрувалася в європейський правовий простір. Приєднання до Бернської конвенції (1995 р.), імплементація положень Угоди ТРІПС та договорів ВОІВ, а також виконання зобов'язань за Угодою про асоціацію з ЄС (2014 р.) зумовили суттєве оновлення національної системи правової охорони авторських і суміжних прав[8, 9, 10, 11].

Вітчизняне законодавство перейняло ключові принципи західної моделі: пріоритет особистих немайнових прав, єдність творчої та економічної складової авторства, колективне управління правами та ефективні судові механізми захисту. При цьому українська практика демонструє унікальний підхід до адаптації міжнародних стандартів, поєднуючи європейські цінності з власною культурною традицією.

Як показує практика, становлення української системи охорони авторських прав, зокрема на музичні твори, відбувається в контексті європейської правової інтеграції, що виявляється у поступовій рецепції норм міжнародного права та гармонізації внутрішнього законодавства з *acquis communautaire* Європейського Союзу.

Ключовим кроком у цьому напрямі стало оновлення Закону України «Про авторське право і суміжні права» у редакції 2022 року, який не лише адаптував національні норми до європейських стандартів, а й запровадив нові правові інститути, спрямовані на забезпечення ефективного захисту прав авторів у цифровому середовищі[12].

Зокрема, зазначений Закон відобразив положення Директиви (ЄС) 2019/790 про авторське право на єдиному цифровому ринку (DSM Directive), що визначає сучасні підходи до використання творів у мережі Інтернет, діяльності онлайн-платформ, а також встановлює баланс між інтересами правовласників і користувачів[13]. Запроваджено поняття «цифрових прав» як специфічної форми реалізації авторських і суміжних прав у мережевому просторі, що є особливо актуальним у контексті стрімкого розвитку цифрової музичної індустрії.

Попри суттєве вдосконалення нормативної бази, правозастосовна практика в Україні залишається нерівномірною та фрагментарною. Однією з ключових проблем є доведення авторства у справах щодо музичних творів, особливо тих, що створюються у співавторстві або за участю продюсерів і виконавців. Відсутність єдиної системи фіксації та обліку творів у цифровій формі ускладнює процес доказування у суді, що часто призводить до формального розгляду спорів без належного дослідження фактичних обставин створення твору[14].

Окремої уваги заслуговує діяльність організацій колективного управління (ОКУ), які покликані забезпечити збір і розподіл винагороди за використання творів. Попри нормативну реформу 2018–2020 років, ефективність функціонування українських ОКУ залишається обмеженою[15]. На відміну від усталених моделей у країнах Західної Європи – таких як SACEM (Франція), GEMA (Німеччина) чи PRS for Music (Велика Британія) – українські організації стикаються з проблемами прозорості, підзвітності та довіри з боку правовласників. Часто має місце дублювання повноважень, непрозорий механізм розподілу роялті та низький рівень цифровізації процесів обліку використання творів[16]. Це знижує рівень довіри до системи колективного управління, що є істотним гальмом для повноцінного розвитку музичного ринку в Україні.

Водночас позитивні зрушення спостерігаються в тенденції розвитку судової практики в сфері авторського права, зокрема щодо охорони музичних творів. Національні суди поступово демонструють відхід від формально-легістського підходу та орієнтуються на доктринальні засади, властиві європейському правопорядку, що виявляється у посиленні ролі судового тлумачення та поступовій рецепції елементів прецедентності[17, 18, 19]. Верховний Суд України у низці рішень послідовно засвідчує прагнення до глибшого й системного розуміння норм авторського права, застосовуючи міжнародні акти – насамперед Бернську конвенцію про охорону літературних і художніх творів та практику Суду Європейського Союзу.

У справах, пов'язаних із плагіатом та незаконним використанням музичних творів, суди дедалі частіше наголошують на значенні таких критеріїв, як авторський намір, оригінальність і творчий внесок, що відображають сутність творчої діяльності. У практиці утверджується принцип презумпції авторства, за яким особа, зазначена автором твору, вважається такою, доки не доведено інше. При цьому суди підкреслюють пріоритет охорони особистих немайнових прав автора – зокрема, права на ім'я та на недоторканність твору, – як основоположних елементів правової природи творчого акту.

Формування європейської судової доктрини авторського права значною мірою здійснюється під впливом юрисдикційної практики Суду Європейського Союзу (CJEU), який розробив і послідовно конкретизує концепцію «оригінальності» та «вираження творчого внеску». Ключовим у цьому контексті стало рішення

у справі C-5/08 Infopaq International A/S v. Danske Dagblades Forening, у якому Суд ЄС визначив, що охороні підлягають лише ті твори, які є результатом «власної інтелектуальної творчості автора» (the author's own intellectual creation) [20]. Цей підхід набув статусу універсального критерію оригінальності для всіх видів об'єктів – музичних, літературних, аудіовізуальних тощо.

Подальший розвиток цієї доктрини відбувся у справі C-145/10 Painer v. Standard VerlagsGmbH, де Суд ЄС наголосив, що охороні підлягає будь-який твір, який відображає особистість автора через вільний і творчий вибір, навіть якщо цей вибір здійснюється в межах жанрових чи технічних обмежень. Така інтерпретація має особливу актуальність для музичних творів, створених у рамках продюсерських договорів або колективних творчих проєктів, де ступінь індивідуального внеску може бути частковим, але не позбавленим творчої самобутності[21].

Важливим етапом становлення судової практики у сфері музичного права стало рішення у справі C-476/17 Pelham GmbH v. Hütter (так звана справа Kraftwerk), у якій Суд ЄС визначив межі правомірного використання звукових фрагментів (семплів) у музичних композиціях[22]. Суд дійшов висновку, що навіть короткі аудіофрагменти можуть бути об'єктом авторсько-правової охорони, якщо вони є результатом інтелектуальної творчості автора. Водночас допускається можливість правомірного використання семплів, які не підлягають ідентифікації пересічним слухачем. Це рішення стало фундаментом для вироблення збалансованого підходу між охороною авторського права та забезпеченням свободи творчості у сфері сучасного музичного виробництва.

Для України зазначені підходи мають значну практичну цінність, адже вітчизняні суди лише формують власну доктрину оригінальності музичного твору. Зокрема, у рішеннях Верховного Суду закріплено, що твір підлягає охороні, якщо він є результатом особистої творчої діяльності автора, незалежно від його естетичного рівня чи комерційної цінності. Водночас наголошено, що сам факт схожості творів не свідчить про плагіат, якщо відсутні докази відтворення оригінальних елементів іншого твору.

Поступове наближення української судової практики до європейських стандартів проявляється і в прагненні забезпечити баланс між правом автора та суспільним інтересом. У справах, пов'язаних із використанням творів у медіа, освітньому та культурному середовищі, суди дедалі частіше посиляються на принцип «справедливого використання» (fair use), адаптований через положення статті 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права». Хоча українське законодавство не оперує терміном fair use у класичному американському розумінні, його зміст співвідноситься з підходами, закріпленими у статті 5 Директиви 2001/29/ЄС, що визначає допустимі випадки вільного використання творів без згоди автора.

Таким чином, судова практика України поступово інтегрується у європейський правовий простір, формуючи власну доктрину авторського права, у якій поєднуються принципи захисту творчої індивідуальності, правової визначеності та пропорційності між охороною прав автора і публічними інтересами.

Для української практики такі підходи є особливо цінними, адже вітчизняні суди лише формують власну доктрину оригінальності твору. Разом із тим, практика розгляду справ про порушення авторських прав у цифровому середовищі залишається недостатньо розвиненою. Судова система поки не має усталених процедур виявлення й фіксації цифрових порушень (незаконного завантаження, стрімінгу чи семплінгу). Проблемним залишається також питання доказування факту незаконного використання музичних творів у соціальних мережах чи на відеоплатформах[23]. Це зумовлює потребу в подальшому удосконаленні процесуального законодавства, зокрема щодо електронних доказів і взаємодії з інтернет-провайдерами.

Важливо зазначити, що сучасна українська правова система демонструє поступове формування комплексного підходу до охорони музичних творів, який базується на європейських принципах, але враховує національні особливості. Розвиток цифрової економіки, інтеграція з європейським ринком та активна участь у міжнародних ініціативах (ВОІВ, ЄС, Ради Європи) створюють сприятливі умови для утвердження в Україні сучасної моделі правового регулювання інтелектуальної власності.

Попри наявні труднощі, реформа авторського права в Україні має стале спрямування – перехід від декларативного до дієвого захисту, від формальної охорони до практичної реалізації прав авторів і правовласників. Це передбачає подальше зміцнення інституційної спроможності державних органів, розбудову судової експертизи у сфері авторського права, цифровізацію процесів управління правами та підвищення рівня правової культури суспільства.

Отже, сучасна Україна перебуває на етапі правозастосовчої трансформації – від формального імпорту міжнародних стандартів до створення ефективної внутрішньої системи охорони й захисту авторських прав, зокрема у сфері музичних творів. Це є невід'ємною складовою процесу європейської інтеграції та утвердження правової держави, що визнає творчість як стратегічний ресурс національного розвитку.

Висновки. Розвиток системи охорони авторських прав на музичні твори у країнах Західної Європи та в Україні має глибоке історико-правове підґрунтя, що поєднує елементи еволюції від етичного до правового розуміння творчості. Від перших привілеїв і монарших дозволів до сучасних норм міжнародного права ця сфера пройшла шлях кодифікації, уніфікації та інституціоналізації. Ключову роль відіграли міжнародні договори, які закріпили принципи оригінальності, виключного права автора та мінімальних строків охорони. Саме на основі цих положень сформовано європейську модель правового захисту, що стала орієнтиром для

багатьох країн, включно з Україною. Історичний досвід західноєвропейських держав став фундаментом для формування сучасної концепції інтелектуальної власності у глобальному вимірі.

Міжнародно-правові акти, такі як Бернська, Женевська та Римська конвенції, а також угоди у межах Всесвітньої організації інтелектуальної власності та Світової організації торгівлі, визначили уніфіковані засади охорони музичних творів. Вони заклали основу для формування суміжних прав, розвитку колективного управління та посилення ролі судової практики. Європейське законодавство, зокрема директиви Європейського Союзу, спрямоване на забезпечення балансу між правами авторів і суспільним доступом до творів. У результаті вироблено модель, що поєднує охорону творчої індивідуальності з гарантіями вільного обігу культурних продуктів. Цей досвід став основою для гармонізації українського права з європейськими стандартами.

Україна послідовно інтегрує міжнародні норми у національну правову систему, адаптуючи основні принципи західної моделі до власного правопорядку. Законодавчі зміни останніх років спрямовані на створення дієвої системи захисту авторських прав, у тому числі у цифровому середовищі. Особливе значення має запровадження інституту цифрових прав, удосконалення процедур колективного управління та розширення судових повноважень щодо охорони музичних творів. Водночас залишаються невирішеними питання доказування авторства, прозорості діяльності організацій з управління правами та ефективності судового захисту. Це свідчить про потребу подальшого вдосконалення правозастосовної практики і розбудови інституційної спроможності у сфері інтелектуальної власності.

Сучасна система охорони авторських прав на музичні твори в Україні перебуває у стані активної трансформації та поступового наближення до європейських стандартів. Вона поєднує історичний досвід, міжнародні принципи та сучасні цифрові виклики, формуючи комплексний підхід до захисту творчих результатів. Гармонізація законодавства з правом Європейського Союзу, розвиток судової практики та вдосконалення механізмів колективного управління створюють передумови для становлення ефективної правової системи. Подальший розвиток цієї сфери залежить від глибини євроінтеграційних процесів, технологічної модернізації та підвищення правової культури суспільства. У підсумку, охорона музичних творів виступає не лише елементом правового регулювання, а й показником рівня культурного та демократичного розвитку держави.

Список використаних джерел:

1. Statute of Anne (An Act for the Encouragement of Learning), 8 Anne, c. 19 (10 April 1710). London, 1710. URL: https://avalon.law.yale.edu/18th_century/anne_1710.asp.
2. Décret de la Convention nationale du 19 juillet 1793 relatif aux droits de propriété des auteurs d'écrits en tout genre, des compositeurs de musique, des peintres et des dessinateurs. Paris, 19 July 1793. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000668099/>.
3. Колекція революційних декретів Франції (1791–1793). Збірники та коментарі до декретів 1791 і 1793. (див. також WIPO огляд історії національного права Франції). URL: <https://www.wipo.int>.
4. «An Act for the Encouragement of Literature and Genius» (закон штату Коннектикут), 1783 (перші колоніальні/штатні акти про авторське право у США). – Історичні витяги: U.S. Copyright Office – Notable Dates in American Copyright, 1763–1969. URL: <https://www.copyright.gov/history/dates.pdf>.
5. Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (adopted 9 September 1886; revised and amended subsequently). URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/283698>.
6. Universal Copyright Convention (revised Geneva, 6 September 1952). Text and status: UN / Refworld / WIPO. URL: <https://www.refworld.org/legal/agreements/unesco/1952/en/>.
7. International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organisations (Rome, 26 October 1961). URL: UN Treaty Collection / WIPO Lex.
8. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS Agreement), Marrakesh Agreement Establishing the WTO, Annex 1C (15 April 1994). URL: <https://www.wto.org>.
9. WIPO Copyright Treaty (WCT), adopted in Geneva on 20 December 1996. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/295166>.
10. WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT), adopted 20 December 1996. URL: treaties.un.org
11. Agreement on Association between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part (27 June 2014). – Official Journal of the EU. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:22014A0830\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:22014A0830(02))
12. Закон України «Про авторське право і суміжні права», редакція від 1 грудня 2022 р. № 2811-IX. Офіційний вісник Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>.
13. Directive (EU) 2019/790 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market. Official Journal of the European Union. 2019. L 130. P. 92-125.
14. International Intellectual Property Alliance (IIPA). Special 301: Ukraine 2022 Report. URL: <https://iipa.org>.
15. WIPO. World Intellectual Property Indicators 2023 – 2024. аналітичні дані та огляди трендів у сфері охорони авторського права та цифрових викликів. URL: <https://www.wipo.int>.

16. Ільченко І. П. «Стандарт оригінальності в авторському праві ЄС та України: порівняльний аспект». *Вісник КНУ імені Т. Шевченка. Юридичні науки*. 2022. Вип. 13. С. 282–285.
17. European Commission. Study / Reports on Implementation of Directive (EU) 2019/790 (DSM Directive). 2022–2024 (аналітичні звіти, огляди імплементації). URL: <https://ec.europa.eu.treaties.un.org>
18. Коментарі та аналітика провідних юридичних фірм (огляд імплементації Закону України 2022): Petosevic Law Firm. Ukraine Adopts New Copyright Law. 2023. URL: <https://www.petosevic.com/resources/news/2023/02/4726>. copyrighthistory.org
19. AmCham Ukraine. Ukraine Reforms Copyright Regulation System in Line with EU Standards аналітика 2023. URL: <https://chamber.ua/news/ukraine-reforms-copyright-regulation-system-in-line-with-eu-standards/>
20. Case C-5/08 Infopaq International A/S v Danske Dagblades Forening, judgment of 16 July 2009, ECLI:EU:C:2009:465. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62008CJ0005>.
21. Case C-145/10 Eva-Maria Painer v Standard VerlagsGmbH and Others, judgment of 1 December 2011, ECLI:EU:C:2011:798. URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-145/10>. curia.europa.eu+1
22. Case C-476/17 Pelham GmbH v Ralf Hütter (Kraftwerk), judgment of 29 July 2019, ECLI:EU:C:2019:624 URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=216552>.
23. Kleimenova S. M. «Кореляція понять «оригінальність» та «творчий внесок», як ознак об'єктів авторського права». *Вісник Одеського національного університету. Правознавство*. 2023. Т. 25, № 2. С. 7–9.